

Prejema listu: Celó leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. (vsem Jugoslavije): Celó leto 160 din. Inse-
rti ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Uredništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Maša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

«Maša Straža» izhaja v ponedeljek, srede in
petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
12. ure. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine prostje.
Telefon internurban št. 113.

18. številka.

MARIBOR, dne 15. februarja 1926.

Letnik II.

Radičeva protikatoliška gonja.

Radičeva protikatoliška gonja. Radič misli, da se bo radikalom prikupil s protikatoliško gonjo. Že lani, ko je bil še zaprt, si je napravil ta načrt. Beograjska »Politika« je nekoga dne prinesla obsežno Radičevo izjavo, ki je poleg vsega tega, kar je pozneje v skupščini v imenu svojega strica izjavil Pavle Radič, imela še posebno protikatoliško poglavje. Radič je izjavljal, da je treba Hrvaté odvrniti od katolicizma ter razširiti kako narodno cerkev, da bi se tem potom pospešilo zedinjenje s Srbi. Ta izjava je izzvali veliko senzacijo in sprva se je celo mislilo, da vsega tega Radič sploh ni rekel. — Kmalu je pa Radič v polnem obsegu potrdil, kar je objavila »Politika«. Sedaj, ko mu je Pašič naložil, naj prekliče in popravi svoje izjave na shodih v Bosni in Dalmaciji, se je Radič zopet poslužil protikatoliške agitacije. V skupščini je izjavil, da je šel v Dalmacijo radi tega, da prepreči vplive in nastope papeškega nuncija Pellegrinettija. Ko je papeški nuncij prispel v Dubrovnik, se je sprejema udeležil tudi Radič in kakor so poročali razni listi, v slavnostni procesiji sv. Blaža nosil debelo svečo. Ko je v skupščini razlagal, da je šel v Dalmacijo pobijati klerikalizem, so ga opozicijski poslanci seveda ironično vpraševali, zakaj je potem hodil v procesiji s svečo. Radič se je za vse medklice napravil gluhoga in je končno še razodel, da so ga na protikatoliško pot pripravili sami radikali. Radi prihoda papeškega nuncija je bila baže konferenca zunanje-ga ministra dr. Ninčiča, ministra ver Trifunoviča in prosvetnega ministra Radiča ter da se je na tej konferenci sklenilo, naj gre Radič v Dalmacijo, da parira vplive cerkvenega dostojanstvenika. Radikali so v veliki zadregi molčali ob tem razkritju, s precejšnjo gotovostjo se pa lahko pričakuje, da bo Radič v tem pogledu še marsikaj demantiral.

JUGOSLOVANSKI KLUB PROTI NAPADU ŠTEFANA RADIČA NA PAPEŽEVEGA NUNCIJA PELLEGRINETTIJA.

V imenu Jugoslov. kluba je naslovil poslanec dr. Hohnjec na zunanje-ga ministra sledečo interpelacijo:

Na seji narodne skupščine 11. februarja, na kateri bi moral prosvetni minister poravnati slab vpliv svojih govorov po Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, je opisal prosvetni minister genezo svojega potovanja. Zanimal je, da bi bil na agitacijskem potovanju, marveč je izjavil, da je na konferenci, kateri so prisostvovali zunanji minister, bivši minister za vere Janič in minister za agrarno reformo, obvestil prisotne ministre, da bo čez par dni šel na potovanje v Dubrovnik in da bo radi tega šel tja, ker mu njegovi prijatelji pišejo, da papežev nuncij ni ostal in ne ostaja v mejah funkcije.

Dobesedno je minister dejal nadalje naslednje: »Jaz sem g. zun. ministru rekel: »Seveda se bom odzval pozivu svojih prijateljev, da bi prišel v Dubrovnik, kjer naj bi sklical zborovanje. Prepričan sem, da bi, poznavajoč psiho, govoril tako, da bi Pellegrinetti, ako ima namero, na dan sv. Blaža tamkaj pridigati, ne prišel iz

strogo cerkvenih obredov, niti s svojega delokroga, v toliko manj, ker imamo svoje škole in duhovnike, da propovedujejo in da so v stikih z ljudstvom in da tam gospode poslaniku ni mesta brez posebnega popolnega pooblastila, marveč da mora on sedeti v svojem poslaništvu. Kar se tiče ministra za zunanje zadeve, bi imel priliko, da eventualno o tem pove svojo besedo, toda jaz sem smatral za dolžnost, da grem v Dubrovnik in da ne dopustim, da se nekaj takega stori na tako izpostavljeni deželi, kar bi slabilo naš mednarodni položaj. To sem moral laglje storiti na primeren način kakor g. Ninčič, niti ne bi mogel on držati sveče, ker ni katolik.

Z ozirom na ta Radičev govor so dejstva sledeča: 1. Vi, gospod minister in minister za vere, sta vedela za tendenco Radičevega potovanja. 2. Vi niste prepovedali ministru za prosveto vmešavati se v stvari, ki spadajo v vaš delokrog. 3. Iz Radičevih pojasnjevanj v narodni skupščini jasno sledi, da ste soglašali z nameravanim Radičevim potovanjem in da ste bili tudi vi mnenja, da nuncij ne ostaja v mejah svojih funkcij in da mu ni mesta v Dubrovniku, marveč da mora sedeti v Beogradu v svojem poslaništvu, dalje, da bi mogel nuncij nekaj storiti, kar bi oslabilo naš mednarodni položaj.

Ako je vse tako, kakor Radič govori in kar iz Radičevega govora sledi po logiki, potem bi bilo vaše obnašanje napram poslaniku sv. Stolice skrajno neiskreno in negentlemansko, nedostojno ne samo za vaš položaj, ampak za vsakega civiliziranega človeka in napram poslaniku, ki je akreditiran na našem dvoru, popolnoma nekorektno. Vi veste, gospod minister, da vas je nuncij lojalno obvestil o potovanju in obvestil tudi o razlogih za tako potovanje. Vaše ministrstvo ni imelo ničesar proti temu. Vi veste dalje, da spada vsaka pritožba nad ponašanjem kateregakoli poslanika v vaš delokrog in da ni običaj, da se za poslanikom, ako gre na potovanje po naši državi, delajo preiskovalna zasledovanja in da se delajo še naprej napadi nanj.

Vi veste, g. minister, nadalje, da g. nuncij ni nikjer niti dosedaj niti na potovanju po Dalmaciji prekorščil delokroga svojih funkcij in da je sedanji minister za prosveto najneprimernejši odsek vlade, da naj daje navodila za obnašanje v javnosti.

Ako vse to drži, kar sledi iz Radičevega govora, potem bi to bilo znak velike averzije proti katoliški cerkvi, njenemu zastopniku in njenemu dvoru. Katoliški narod ne bi mogel prenesti takega postopanja z vaše strani. Radi tega vas, gospod minister vprašam:

1. Ali je res, da ste bili obveščeni o intencijah zlonamerne-ga potovanja g. Radiča v Dubrovnik? 2. Zakaj niste preprečili takih intencij g. Radiča? 3. Zakaj dopuščate, da o takih košljivih stvareh govori v narodni skupščini najneprimernejši in popolnoma neodgovorni minister? 4. Kako zadoščenje boste dali g. nunciju radi žaljivih napadov? 5. Kaj nameravate storiti, da se v bodoče zabranijo podobni nekvalificirani napadi?

Beograd, 13. februarja 1926.

Dr. Josip Hohnjec, narodni poslanec.

Kaj Radič govori in kaj bi kmetje radi slišali.

V primer, kaj vse Radič govori, pripoveduje revnim kmetom, ki bi radi slišali odgovore na toliko perečih vprašanj, vzemimo po točnem zapisniku nekaj odstavkov iz govora, ki ga je imel na Klisu v Dalmaciji. Začel je z davno junaško dobo:

»Kliss se ni udal ne Turkom, ne Mlečanom. Nikdar se nikomur ni pokoril. Bil je prvi med prvimi starimi junaki. To staro junaštvo pa ni postalo odveč, ampak je danes rezerva. Prišlo je novo junaštvo: mesto meča je prišlo pero, ne pero gosposko, lahko, ki mnogo piše, da potem siromaki često vzdihujejo, ampak težko seljaško pero, ki se že skozi tisoč let imenuje plug. Kjer je plug preoral zemljo, je nastopila prosveta, prava prosveta. Dokler je človek bil samo lovec, ribič, pastir, se je samo potikal naokrog, ni bilo ne doma, ne družine, ne naroda, ni bilo pesmi, ne pravega veselja, ne narodnega veziva, ne lepote. Ko je pa seljak slovanski izoral brazdo — Hrvat, Poljak, Čeh, Srbin, Bugarin — v stari dobi — ne ve se več kdaj — je pa ustvaril dom in v domu je ustvaril sliko te države, katero mi danes urejemo.

V pravem domu se dogovorijo, kaj bodo jutri delali. V domu je sporazum in ni ne sile in ne komisarja, ki s silo upravlja, vleče enega za ušesa, drugega pa za lase. Hvala lepa za tako domačijo! Naši seljaški domovi so ohranili tudi monje naše. Gospoda se je vedno menjala. Od Rimljanov, Bizantinov itd., vse je propadlo, samo rdeča čepica (dalmatinska narodna noša) je ostala.

Polagoma je le prišel na sedanji čas in je med drugim povedal sledeče: »Vi ste ljudje, jaz sem pa prvak svobodnega naroda. In tako mesto 230.000 glasov 1920, mesto 480.000 od 1923, je bilo 1925 celih 530.000 glasov,

56.000 so jih pa nam prečrtali. Tedaj se je Baja zamislil, moder je on in izkušen in čim sem slišal, da razmišlja, sem rekel: Brate, zdaj je čas! Baja je predsednik srbske seljaške stranke. Ta je od seljaštva malo izgubila, ker je dolgo na vladi, kakor deklina, ki je dolgo pri moškem. Radikali zastopajo večino Srbov, pa je evo treba, da se združimo ne za Dušanovo carstvo, ne za Tomislavovo kraljestvo, ampak za seljaško svobodo. Vi Srbi morete srbovati, mi bomo pa Hrvatovali. V slogu prihajamo ne samo s hrvaško trobojnico, ampak z nad tisoč leti svoje preteklosti in z nad milijon leti bodočnosti, dokler Bog hoče!«

V bujnem proslavljanju sporazuma in sloge pa pride le na to, da bi moral imeti narod najprej oblast v občinah, a da je še nima. Dovolj je pokvarjene gospode, ki vsak čas piše v Beograd, naj se pritisne na narod. Tej pokvarjeni gospodi kliče Radič: »Nazadnje pa pritisnite, samo da ona batina, ki jo zgrabite, Vas ne udari po glavil!« Od pokvarjene gospode in batine pa pride naenkrat zopet na roznato bodočnost: »Vse spletke, vse pajčevine so raztrgane. Nikdar več ne bo nad Vami ne obznane, ne kundaka. Iz svobodnih volitev bo izšla velika seljaška večina, in v tej večini bo imela naša seljaška stranka tako dolgo glavno besedo, dokler se tudi srbski seljaški bratje tako ne zedinijo, da bo vaga enaka.«

Med slikanjem te lepe bodočnosti se je zagledal v solnce in vzkliknil: »Kaj je to solnce napram pravice v naših dušah! Ko tukaj žandar zbeži pred eno črnooko Dalmatinko, kako ne bi zbežal pred celim hrvatskim narodom? Mi hočemo, da se piše v ustavi, kar se piše v naši duši. Ta seljaška država, ki jo mi začinjamo in gradimo, bo prinesla, kar so naši stari očetje sanjali in po čem so naše matere vzdihovale.«

To je približno vse, kar je povedal Radič na enem shodu, gotovo pa je, da je tudi na drugih govoril podobno. Vse to je pa govoril kmetom, ki obupani prosijo za

zaslužek, ali pa za potne liste, da se izselijo kamor koli, ker doma ne morejo več živeti. Kmalu bo leto, kar se je Pašič zamislil in je Radič rekel: Brate, zdaj je čas! Kmalu bo leto, ko je sedanji seljaški minister Superina po volji Stjepana Radiča sedanjo ustavo proglašil za svetinjo, kmalu bo leto sklenjenega sporazuma, a se ni bilo časa, da bi se kmetom olajšalo kako nezno in krivično breme. Vsi ogromni državni izdatki za vse ono, kar ni na kmetu, so ostali ob zvišanju bremen za delovno ljudstvo, znižali so se pa že itak mali izdatki za kmetijstvo in kmeti. Radič pravi, da je govor na Klisu — najboljši in najvažnejši, ker je jasno, kaj kmetje zahtevajo, pa tudi jasno, kako se imenuje Radičevo govorjenje.

Politične beležke.

Se vedno glasovi o krizi. V petek je bila krajša seja petorice radikaliskih ministrov. Pašič se je po seji podal na dvor. Ob povratku so ga novinarji vprašali, če bo ostavka vlade, Pašič je odvrnil: »To još nije rešeno.« Na vprašanje: če je stanje kritično, se je pa odrezal: »Zašto bi bilo kritično?« — Odpeljal se je nato v svoj kabinet in je nadaljeval sejo z ministri. Tudi Radič ne daje nobenih poročil o položaju. Na seji svojega poslanskega kluba je govoril o šolah, potem pa je naenkrat vstal in zaključil sejo, češ, da se mu mudi na ministrsko konferenco. Nihče se ne ve, če je spor med Radičem in radikali poravnal. Neznano je tudi, kaj je z zadevo ministra za socialno politiko Simonoviča. Ostavko je napovedal, sedaj pa ni mogoče zvedeti, ali jo je umaknil, ali pa še vstraja na njej. Minister Simonovič je enostavno odpotoval iz Beograda v Kruševac. Radikali iz Dalmacije in Bosne se še vedno pritožujejo proti Radiču.

Radikalni podpredsednik psuje Radiča. Poslanec Milutin Dragović, podpredsednik radikalnega kluba in eden od glavnih Pašičevih zaupnikov je prišel te dni v ministrstvo prosvete, da izposluje neko stvar. Zandar ga pa ni hotel spustiti v ministrski kabinet, sklicujoč se na naredbo prosvetnega ministra, da se tudi poslanec ne sme puščati noter. Poslanec Dragović je vzrožil ter med drugim rekel žandarju: »Reči ti ministru, naj gre v...«. Ko ja radikalni poslanec tako vpil in razgrajal, so privreli skupaj uradniki iz raznih pisarn in nazadnje se je prikazal še sam Radič. Minister Radič je vprašal žandarja, kaj se dogaja, a predno mu je mogel žandar vse razložiti, je priskočil sam poslanec ter se zadržal nad Radičem: »Hotel sem vam sporočiti, ker ste pa tukaj, vam pa v lice povem, da naj greste v...«. — Radič je presenečeno gledal, poslanec Dragović je pa preklinjajoč zapustil ministrstvo. Celó zadevo bo sedaj iznesel Radič v ministrski seji, poslanec Dragović pa v radikalnem poslanskem klubu. V političnih krogih se pripisuje temu incidentu velika važnost. Gotovo je, da poslanec Dragović ni samo sledil svojem temperamentu in navadam, ampak da je imel pri žalitvi gotove namene in mogoče celo naročila. Smatra se, da je Pašič naročil nekaterim radikalom, naj po svoji najboljši volji in načinu nastopajo proti Radiču ter izzivajo prepire, ki bi se v danem slučaju lahko porabili za razid vladne zveze.

Pomenljivi dogodki v Radičevem klubu. Že v zadnji številki smo poročali o razdvoju v klubu Radičevih poslancev. Radiču je dobro znana ta nevarnost o popolnem razkroju in je že nastopil ostro proti vsem onim, ki se bunijo proti njegovi politiki. Nezadovoljnjem je zažugal g. HSS predsednik, da bo z njimi obračunal ravno tako, kakor je svojčas Pašič z Nastasom Petrovičem. Odpadniki morajo plačati z glavo. Radičevi poslanci iz Bosne ter iz Hercegovine sploh ne prihajajo več v klub. Glavni bosansko-hercegovski puntarji so: Pejo Jozić, Preka in Hadžiman. Čisto iz zanesljive strani se potrjujejo vesti, da je pripravljen del Radičevih poslancev zapustiti voditelja v slučaju najmanjše potrebe. Pred dnevi se je zbralo v kabinetu ministra za šume in rude dr. Nikiča 20 radičevcev, ki so bili za to, da obrnejo Radiču hrbet, ako ga bo naglinal Pašič iz vlade. Značilno je tudi to, da je bil med temi poslanci celo HSS podpredsednik Karlo Kovačević. Voditelj teh odpadnikov bi naj bil minister dr. Nikič. O Pavlu Radiču pripovedujejo, da že šteje gumbe na suknji in govori: mili striček, mili portfelj — kakor se vidi, bo imel tudi pri Pavlu Radiču ministrski fotelj prednost pred — milim stricem Stjepanom. Alko bi zapustil Stjepana Pavel, bi potegnil ta za seboj 10 poslancev. Število puntarjev v Radičevem klubu znaša 30!

Spreten Radičev izgovor. Radič prav spretno razlaga, da so vznemirjenje radi njegovih govorov po Bosni in po Dalmaciji povzročile same intrige, ki pa niso naperjene samo proti njemu, ampak tudi proti Pašiču. Pašiča hoče prisiliti, da ga obdrži v vladi in zato izjavlja tako-le: »Od začetka sporazuma se že dela na tem, da bi se Pašiča ločilo od radikalnega kluba, Radiča pa od seljaškega kluba. Hotelo se je Radiča ločiti od hrvatske seljaške stranke, hrvatsko seljaško stranko pa od hrvatskega naroda. Pašiča so hoteli ločiti od radikalne stranke, a oni, ki to delajo, ne vedo, da je to nemogoče. Pri vseh svojih spletkah se

silno varajo. To izjavo so prinesli mnogi listi in gotovo je Radič tudi Pašiču kaj takega pripovedoval. Pašič je sedaj vse to lahko razlaga na ta način, da je Radič nasprotnik onih radikalov, ki bi se radi Pašiča znebili. Ker pa v isti izjavi Radič s posebnim povdankom naglašuje, da oni, ki nočejo njega v vladi, ne bodo imeli situacije v državi, si pa lahko Pašič tudi misli, da je Radič z njim samo pogojno in da bi znal v danem slučaju stopiti tudi na stran onih, ki nočejo več Bajce.

Preveč ni dobro. Lažnjive vesti in poročila so prav udomačena sredstva gotovih beograjskih političnih krogov. Dobro se je videlo to zadnjič pri komunistični aferi, ki se je prav hitro razblinila v nič. Nenadoma so zaprli na sto ljudi, policija je molčala, gotovi listi so pa dobili migljaj, naj pišejo o veliki komunistični nevarnosti, da bi se naša zunanja politika lažje naslonila na rumunsko plat in da bi na drugi strani naša delegacija v Ameriki lahko pokazala, kako energično se pri nas dela red in mir. Gotovi poročevalci so migljaju hitro sledili, zašli so pa predaleč v svoji vnemi in tako so se čez noč razširile vznemirljive vesti o atentatih in zarotah. To je bilo na vsak način preveč in posledice niso izostale. Zunanji svet vsega tega ni smatral za energično vzdrževanje reda, marveč je sklepal, da morajo biti pri nas silno neurejene razmere, ko se tolikokrat odkrivajo tako strašne zarote. Drug primer daje nova poročevalska agencija »Beograd«, ki je začela z lažnjivimi vestmi pospeševati razkol med radikali in radičevci. Nekaj časa je še šlo, ko je po svoje tolmačila razne Radičeve izreke, bilo je pa preveč, ko si je začela enostavno izmišljati shode in govore posameznih funkcionarjev Radičeve stranke. To je Radič spretno izkoristil. Ko je prišel v Beograd, je takoj pokazal na agencijo, ki si je enostavno izmišljala shod podpredsednika njegove stranke, kjer se naj bi bilo govorilo čisto v duhu prjepsne Radičeve politike. Kakor znano, se je takoj izkazalo, da radičevski podpredsednik dr. Maček sploh ni imel shoda in tako je sedaj Radiču lahko reči: Glejte, ko so si nekaj takega izmišljali, je gotovo, da so tudi o drugem napačno poročali!

Po svetu.

Brezposelnost v Nemčiji neprestano narašča. Vlada se že dolgo bavi z rešitvijo iz te krize, toda ves trud je bil zaman, ker je industrijska kriza vedno večja ter se podjetja zapirajo eno za drugim. Brezposelno podpora dobiva sedaj 2.030.000 oseb, med temi 773.000 možkih in pa 257.000 ženskih.

Francija in Maroko. Dolgoletni podkonzul nemške države v Maroku, dr. Pröbster, je imel v Geografskem društvu v Münchenu zanimivo predavanje o Maroku, ki so ga priobčili zemljepisni znanstveni listi. Maroko ni več zapadna trdnjava mohamedanstva, kakor nekdanj, pa tudi ne navadna francoska pokrajina, kakor Alžir, temveč nekaj prehod med obema. Vsled Abd el Krimovega nastopa je vse ljudstvo prešinjeno z željo po popolni neodvisnosti. V Maroku se še ni izvršil proces, ki se je drugod že pred stoletji. Vsled slabe izobrazbe vseh plemen se še niso strnili v enoten narod, ker še doslej ni bila kulturna nadmoč kakavega plemena tako velika, da bi se mu druga plemena pripojila in z njim zlila. Zdi se, da bo rifansko pleme prevladalo. Ono je že dosedaj imelo politično moč v deželi, v zadnjem času pa se je pod Abd el Krimovim vplivom začelo oprijemati tudi zapadno-evropske omike. Francozi ta proces ujedinjenja marokanskih plemen nerado gledajo, ker vedo, da jih bodo potem še težje vladali. Zato skušajo med njimi razvneti plemensko mržnjo, toda dosedaj še niso imeli uspeha. Zato se s strahom povprašujejo, kako naj obdrže pod svojo nadvlado 5 milijonov Marokancev s pomočjo 60.000 v Maroku naseljenih Francozov, če se jim posreči premagati Abd el Krima. A Maroko še jim ni dovolj. Oni sanjajo tudi o tem, da se čimbolj približajo Gibraltarju. —nly—

Ogromen štrajk na Poljskem. V premogokopu Dombrova na Poljskem je izbruhnil ogromen rudarski štrajk. V stavko je stopilo 36.000 rudarjev kot protest proti nadaljšanju osemurnega delovnika, kar je rudniško vodstvo sporazumno z delavsko organizacijo »Prava Poljska« uvedlo. Vlada skuša v tem sporu intervenirati, ker bi drugače

pretela opasnost štrajka tudi v drugih rudarskih revirjih, kojih lastniki so proti osemurnemu delavniku.

Češka in Rusija. Poročevalec »Jutarnjega lista« je poročal s sestanka Male antante v Temešvaru, da je češki zunanji minister dr. Beneš naznanil konferenci, da je Češka nedavno stopila v dogovore s sovjetsko Rusijo radi priznanja de jure in de facto, a da je zahtevala od sovjetske Rusije striktno izjavo, da ne bo nobenega vmešavanja v interne češke zadeve. Rusija ni hotela dati take izjave in je radi tega došlo do zastoja v dogovorih. Rusija je tudi zahtevala večje število svojih konzulatov v Češki, največ v bližini ruske meje in v Podkarpatki Rusiji. Češka vlada je to odbila, ker je smatrala take konzulate kot postojanke za sovjetsko propagando na Češkem.

Moderna Perzija. S spremembo na prestolu se je pričela za Perzijo nova doba. Nov šah je pričel energično z moderniziranjem državne uprave in tudi javnega in privatnega življenja, ki je bilo dosedaj v Perziji še popolnoma patrijarhalno. Med reformami novega šaha so pomembnejše: Uvedba evropskega utežnega in merilnega sistema, dveletna splošna vojaška služba, odprava plemiških naslovov in uvedba rodbinskih imen za vse državljanke brez razlike. Reforme novega šaha so naletele na oster odpor pri delu perzijske duhovščine in plemstva, ki izgublja svoje stare predpravice. Šah pa razpolaga z močno in udano armado in uživa popolno zaupanje naprednejše inteligence in ljudstva, tako da se bodo morali tudi nasprotniki udati novim reformam.

Napredek kat. Cerkve na Japonskem. Kakor poročajo »Die kath. Missionen«, šteje sedaj kat. Cerkve na Japonskem 90.000 vernikov, dočim je bilo leta 1918 le 75.000 katoličanov. Dosedaj se je katoličanstvo na Japonskem zelo počasi širilo. Krivo je bilo temu mrzličnost, s katero so Japonci sprejemali evropske navade in stroje. Kakor večina Evropejcev, so postali Japonci pijani vsled vedno novih izumov, ki jih prinaša naš čas na polju tehnike in elektrike. Japonci so postali sužnji strojev in se v prvem hipu kakor v nekaki pijanosti niso niti zavedali, da ima človek tudi dušo. Sedaj pa so že začeli uvidevati, da še denar in uživanje ni vse. Zanimanje za verska vprašanja raste dan za dnem in zato je upati na Japonskem v bodočnosti na veliki razmah katoličanstva, zlasti takrat, ko bodo stopili katoliški duhovniki tudi na ruska tla. —nly—

Katoličanstvo na Norveškem. Norveško je v ogromni večini protestantska država. Zadnji čas se je začela javljati velika naklonjenost do katoličanov. Nedavno je hotela celo vlada sama odpraviti tiste člane ustave, ki so naperjeni proti katoličanom. Tudi večina protestantskih škofov je bila s tem zadovoljna. Sele v zadnjih dneh pred glasovanjem se je posrečilo svobodomislecem, ki jih tudi na Norveškem ne manjka, da so pridobili za sebe nekaj poslancev in so tako preprečili s par glasovi dvetretinsko večino, ki je potrebna za spremembo ustave. —nly—

Zatiranje katoliške Cerkve v Mehiki. Framasonska mehiška vlada nadaljuje z vedno hujšimi napadi na kat. Cerkve. Zaplenila je sedaj vsa cerkvena posestva in premoženje. Najstrožje kazni so namenjene onim, ki bi zakrivali cerkveno premoženje. Katoliško prebivalstvo, ki tvori ogromno večino vseh prebivalcev v državi, se je že pričelo upirati vladnemu nasilju. Pregarjanje bo pozicijo katoliške Cerkve samo učvrstilo ter se bo maščevalo nad pregarjalci samimi.

Iz Slovenije.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš naznanja svoj jim udom, da se bo udeležila vinskega sejma, ki se bode vršil dne 22. in 23. marca v St. Ilju v Slov. gor. Udje, ki nameravajo tam ponuditi svoj pridelek na prodaj, naj to takoj javijo načelniku podružnice (Gabriel Majcen, profesor v p. Maribor), ker morajo v St. Ilju že sedaj vedeti, koliko bo ponudnikov. Ta prijava naj obsega: 1. ime ponudnikovo, 2. bivališče, 3. vrh, na katerem je vino zrastle, 4. vrsto vina (ali mlezec ali beli burgundec ali mešanec itd), 5. letnik, 6. množino, 7. ceno. Opozarja se, da se bodo na sejmu pripustila samo zdrava vina ter da bo vsa vposlana vina posebna komisija tri dni pred sejmom prekusila. Na sejmu bo treba postaviti le nekoliko buteljčk.

orge zopet izvoljen za predsednika kluba, ki šteje 42 poslancev, le s 17 glasovi.

Kakor v srbski radikalni, tako se tudi v angleški liberalni stranki bori več mož za vodstvo in oblast. Vsak izmed njih ima svoj program, svoje pristaše in svojo blagajno.

Najmogočnejši je v stranki Lloyd George. Skušali so ga že večkrat odstraniti, pa ne gre, ker je on neomejeni gospodar strankinega fonda, ki znaša nad 1 milijon angleških funtov (okroglo 280 milijonov dinarjev). Angleške stranke si namreč zagotovijo denarna sredstva s pomočjo naslovov, ki jih dajejo častihlepni bogatašem. V tem oziru je imel največ sreče Lloyd George (izg.: Lojd Džorž), ki je bil ministrski predsednik med vojno, ko je bila želja po naslovih največja. Ves ta denar za strankino blagajno je znal spraviti popolnoma pod svojo oblast. Lloyd George je genialen človek, ki proizvaja izvanredno mnogo novih misli in idej. Seveda nima časa, da bi jih tudi izpeljal. Če bi našel v svoji stranki človeka, ki bi izvrševal njegove načrte, bi bil Lloyd George tista ničla, ki daje enice desetkratno ali stokratno vrednost. Zna izvanredno mnogo, toda vse površno in ničesar temeljito. Manjka mu prava znanstvena naobrazba. Z vsako stranko ima nekaj skupnega, do vsake stranke ima most. Vsled naraščanja delavske stranke ji je hotel odvzeti pristaše z zahtevo razdelitve veleposestev.

Vsled zahteve agrarne reforme pa si je odbil Sira Alfreda Monda, ki ima velikanska veleposestva. Ta nem-

Več o tej stvari se bo udom pravočasno naznanilo. — Načelstvo.

Kedaj pridejo pred poroto ponarejevalci 100dinarskih bankovcev Potočnik in tovariši? Materijal proti Potočniku in tovarišem je tako obsežen, da ga je bilo nemogoče obdelati in sestaviti obtožnico za to poroto zasodanje, ampak pride ta zanimivi slučaj na vrsto šele prihodnjič.

Izvanredna starost. V Trbonjah pri Vuzenici je zadel kap 38letnega starčka Ivana Ošlovnik.

Pojava stekline. Od Sv. Trojice v Halozah smo prejeli: V Celje v Pasteurjev zavod je bil prepeljan posestnik Junger iz Gorce, ker ga je ugriznil stekel pes. Pred enim letom je ugriznil maček 13letnega šolarja iz Dolene. Po enem letu so se šele pokazali na dečku znaki stekline.

Cene letošnjemu vinu v Halozah. Od Sv. Trojice v Halozah poročajo: Cene letošnjemu (pravzaprav lanskem) vinu se gibljejo v Halozah od 18 do 36 kron liter.

Popravek. »Naša Straža« št. 17 sporoča, da bodo v Brežicah obhajali misijon očetje lazaristi — to pomoto popravljamo v toliko, da bodo omenjeni misijon obhajali gg. misijonarji sv. Vincencija Pavlanskega in ne očetje lazaristi.

Dnevne novice.

NEKAJ ODGOVORA NA RADICEVE KLEVETE.

Kakor smo že poročali v našem listu, je izrekel gosp. Stefan Radič na seji finančnega odbora dne 24. januarja nečuvane klevete napram bosansko-hercegovskim frančiškani. Vsebina Radičevih klevet je znana našim čitateljem in kakor doznamo, bo odgovarjal Radič za svoje psovke ter laži pred sodiščem.

Celotno bosansko-hercegovsko in hrvatsko časopisje se je lotilo zagovora franjevcev napram Radičevim očitkom. Zanimiva je apologija franjevcev, katero je prinesel izpod hercegovskega peresa zagrebški »Hrvat« in ki se glasi v glavnem takole: Zgodovinsko dejstvo je, da so edini frančiškani ohranili Bosni in Hercegovini katoliško lice, v kolikor ga kaže danes. Oni so ustvaritelji bosanske književnosti, oni so prvi organizatorji šolstva. Tega dejstva ne more prezreti nikdo in najmanj pa še en prosvetni minister, kakor je g. Radič. Danes so franjevci s svojima dvema velikima gimnazijama in dvema bogoslovnima semeniščima eden najvažnejših kulturnih faktorjev v Bosni in Hercegovini.

Pretežni del bosansko-hercegovske posvetne inteligence je izšel iz frančiškanskih šol in ohranil narodu tradicijo.

Kakorkoli so se razvijale po Bosni in Hercegovini politične prilike, katoliški narod je ostal vedno v najožjih stikih s svojimi »ujci« — franjevci. Oni so sinovi naroda, otroci uboge in siromašne raje. To je razlog, da so franjevci močen socialni in politični faktor v Bosni in Hercegovini in to bo ostalo tudi za bodočnost! Hercegovina je revna pokrajina in preveč obljudena. Življenje Hercegovcev je pretežno. V Hercegovini ni dovolj zemlje, narod se ne more izseliti. Socialna beda je na vrhuncu, a le malokdo ima srce in kaže razumevanje za hercegovinske sirote.

Skozi dobo sedem let osvoboditve in ujedinjenja je zaslužila država na hercegovinskem tobaku, vinu in davkih nekaj sto milijonov dinarjev, a hrvatsko-katoliška Hercegovina ni dobila v tem času niti ene osnovne šole ali ceste. Po hercegovskih selih gospodarijo eksekutorji in pobirajo po turško — dvojne davke. Mnoge hercegovske vasi je uničila po leti toča in sedaj jih uničujejo poplave, a kljub temu odvezajo tem siromakom zadnji živinski rep iz hlevov. Narod je bos, gol, zadolžen ter lačen, vsaka kocha je polna otrok. S to neizmerno socialno bedo nima nikdo usmiljenja in sočutja, kakor edini faejevci — sinovi naroda, ki žive med njim.

Pokojni poslanec franjevec Didak Buntič se je trudil v in izven skupščine, da je razselil čim več Hercegovcev po Bosni, Slavoniji ter Vojvodini.

Zamisel rajnega Buntiča je bila, da se pozida na Sirokem Bregu nova gimnazija z zavodom, v katerem bi se šolali Hercegovci za razne poklice v svetu. Buntič je umrl, a njegovi bratje so nadaljevali njegovo delo. L. 1924

J. B. Š.:

Kriza angleškega liberalizma.

Kapitalistične liberalne stranke so doživele že davno idejno krizo. Z nujnostjo sledi potem prej ali slej tudi kriza samih strank, kar se je pokazalo v skoraj vseh evropskih državah. Niti veliki ugled in zasluge dr. Kramarža niso mogle obvarovati tudi njegove stranke strahovitega poraza pri zadnjih čehoslovaških volitvah. Niti mogočnega tigr Lloyd George, ki je kot predsednik angleške vlade za časa svetovne vojne odločal usodo vsega sveta, ni več dovolj mogočen, da bi se lahko rešil svojo stranko pred razpadom. Se manj bodo še seveda uspeli narkotični poizkusi g. Pribičevića.

Težko je kdaj doživela katera stranka tako grozovit poraz kakor angleška liberalna stranka pri volitvah leta 1924, ko je od 156 mandatov padla na 39. Pri poznejših nadomestnih volitvah je priborila še 3 poslance. Dne 16. in 17. februarja t. l. se vrši sestanek strankinih zaupnikov, ki se pričakuje z veliko napetostjo.

Kake razmere vladajo v stranki, nam jasno predočujejo volitve parlamentarnega kluba dne 1. februarja t. l. Od 42 poslancev se jih 12 seje sploh ni udeležilo, 6 jih ni hotelo glasovati, 7 pa jih je glasovalo proti Lloyd Georgeju. Tako je dosedanji strankin predsednik Lloyd Ge-

ški žid je prišel v Angliji do denarja, naslova in tudi do politične moči. Rad bi bil Lloyd Georgeov naslednik.

Mož, ki bi mogel izpeljati Lloyd Georgeove načrte, je John Simon. On je izvanredno dober advokat, zelo energičen in brez lastnih idej, a suhoparen in mu manjka topline. Vsi njegovi naklepi, da bi vrgel Lloyd Georga, so se dosedaj izjalovili.

Najnevarnejši tekmeč Lloyda Georga pa je stari parlamentarec in ministrski predsednik v začetku vojne Mr. Asquith. Čeravno pripadata oba isti stranki, je vendar vrgel Lloyd George med vojno njegovo vlado. Od takrat je med njima veliko nasprotstvo. Vso enegijo dobiva Asquith od svoje častihlepne žene, dočim Lloyd George ne pusti svoji ženi govoriti o politiki.

V programu je imela liberalna stranka med drugim zahtevo svobodne trgovine in ločitev cerkve od države. Od nje se je odcepil Mac Donald, vodja sedanje mogočne delavske stranke, ki je zavoljo socialnega programa in prijateljskega odnosa do kat. Cerkve združila v svoje vrste tudi večino angleških katolikov.

Liberalna stranka je dobila pri zadnjih volitvah 3 milijone glasov. Mase pa se ne odpovedo nikdar na en mali svoje zmote. Po zakonu vztrajnosti bo še angleški liberalni zem nekaj časa životartil, kakor Radičeva stranka, dokler obe ne ubije duh časa in jima preveliko število voditeljev ne zapoje ob grobu žalostni »Requiem«.

so bili položeni temelji za novo gimnazijo, ki naj bi sprejela 500—600 dijakov. Iz Hercegovine izžeti davki že veljavajo državi nalog, da pomaga pri zgradbi tega važnega zavoda.

Sam Pribečević, ki vendar ni naklonjen napredku hrvatske kulture, je unesel v državni proračun kot podporo za to gimnazijo 1 milijon dinarjev. Radi obljube te državne podpore so začeli franjevci graditi zavod. Omenjenega proračuna ni bilo, vlada je delala z dvanajstinami in torej je ostala tudi podpora za gimnazijo na širokem Bregu le na papirju. Sedaj je bila zopet možnost, da se unese ta svota v proračun, a jo je črtal vodja Hrvatov — Radič!

Radič se niti zaveda ne, kaj je učinil s tem črtanjem Hercegovini. Ta gimnazija je edina šola, ki se je začela graditi v katoliškem delu Hercegovine.

Radič dobro zna, kolikega pomena je gimnazija za zatirani narod, a jej je onemogočil rojstvo iz maščevalnosti nad franjevci, ki ne odobravajo njegove vratolomne politike.

V težavni zadnji nacionalni borbi hrvatskega naroda je glasovala katoliška Hercegovina kot en mož za Radiča. Radi tega glasovanja je bilo krvi, pomanjkanja in oblasti se maščujejo nad Hercegovci še danes z odvzemanjem tobaka ter pobiranjem davkov. Tako bolečega udara še ni radjal Hercegovini nikdo, kakor Radič, ki je bil nosilec liste v Hercegovini.

Delovanje blagopokojnega Buntiča je znano celemu hrvatskemu narodu. Preselil se je prerano v grob zaradi prenapornega truda za narod. Znano je, da je dajal siromakom zadnji grizljaj, je gladoval on in njegovi bratje, samo da je zamogel pojediti skorjo kruha bedni hercegovski narod. Buntič je slovel pri vseh poštenjakih kot prvovrstni rodoljub in nesebičen delavec. Hrvat Radič se je osvetil mrtvemu hercegovskemu rodoljubi s tem, da ga je imenoval bedaka — a ne voditelja naroda!

Pokojni Buntič je izvrševal vestno poslanske dolžnosti v korist naroda; a g. Radič ni izpolnil Hercegovcem niti ene obljube, katerih je deževalo iz njegovih ust pred volitvami.

Zgodovina bo že enkrat beležila, kdo je lažnjivec in goljuf!

Radič in njegovih 52 kimovcev. Predsednik HSS postopa s svojimi poslanci ravno tako, kakor je vladal svojčas med HRSS zastopniki Pavle Radič. O politiki ne dobivajo ti moške prav nobenih pojasnil. Pred dnevi je bilo razglašeno po časopisju, da je sklical Stefan Radič poslance k klubovi seji. Vsi so pričakovali, da jim bo stari poročal o poteku krize in jim razložil sedanje razmerje med HSS in radikali. Predsednik Stefan je otvoril klubovo sejo in začel govoriti o šolah, koliko in kje se še bodo

osnovali. Po pretoku pol ure je zaključil sejo z izgovorom, da mora k seji ministrskega sveta. Tako torej postopa seljaško-demokratski Radič s svojimi 52 kimovci.

Radič in novinarji. Minister Radič se često grdo obregne ob novinarje. Novinarji se mu menda zdijo posebno pripravni, da jim kaj podlakne in s tem podtikanjem opraviči in popravi razne svoje izjave. Po zadnji svoji agitacijski turneji je vse poročevalce razven onega od »Obzorja« in »Jutranjega lista« proglasil za lažnjivce. »Obzorovca« poročevalca pa hvali, zagreši pa pri tem veliko netaktnost, da ga proglašja za orjunaša. To je storil namenoma, da bi »Obzorovo« poročilo o njegovih govorih za radikale ostalo merodajno. Rekel je: »Četudi je poročevalec orjunaš, je vendarle resnico poročal.« »Obzorov« poročevalec sedaj piše iz Splita, da ni nikdar bil orjunaš in da je celo proti delu orjuna, ker podpira politiko hrvatske seljaške stranke. Vsled te izjave se Radič v bodoče seveda ne bo premislil, ampak bo še naprej tudi svoje pristaše prekrščeval, kakor mu bo slučajno šlo v račun.

Kje se fabricirajo lažnjive vesti. Poročali smo že, da je agencija »Beogradio« spravila v javnost vest o shodu podpredsednika Radičeve stranke, ki se sploh nikdar ni vršil. Agencija sedaj razlaga, kako je prišlo do te lažnjive vesti. Zagrebškega poročevalca agencije je prevaril poročevalec nekega beogradskega lista. Vest o shodu dr. Mačeka mu je odstopil in da bi poročevalec agencije bolj verjel resničnosti prepuščene vesti, je pred njim markiral telefoniranje iste zadeve v Beograd. Poročevalec agencije je prevari nasledil in tako je prišla laž v javnost. Dobro bi bilo, če bi agencija sedaj tudi povedala, od katerega beogradskega lista je povzročitelj te preračunane goljufije.

Čuden obisk pri g. Pašiču. Predsednik RR vlade je doživel te dni malo čuden obisk. Pašiča je obiskal poslanec Živko Sušič, a takoj za njim je stopil v predsednikovo sobo mož v preprosti arnavtski obleki in z velikim turbanom na glavi. Neznanec je izgledal čisto miren in nikdo ni sumil v njem kacega nevarnega hajduka. Pašiču se niti sanjalo ne bi, da je musliman hajduk, ako bi mu ne bil zaupal poslanec Sušič, kako se je pretvoril predsednik občine Poljička iz poštenjaka v odmetnika. Zupan Šaban Mustafa se je sprl z gospodom velikim županom in ta je hotel župana na vsak način vtakniti v zapor. Radi strahu pred ječo je odpotoval Mustafa v Beograd, da stopi v stik s svojim poslancem in se mu potoži radi nasilja velikega župana. V času, ko je ta musliman bil odsoten iz svoje občine ter bival v Beogradu, ga je proglašil okrajni glavar za nevarnega hajduka in ocenil njegovo glavo na 50 tisoč dinarjev. Izdana je bila za odpotovanim tiralica po celi južni Srbiji; a on Šaban Mustafa razgovarja povsem mir-

letu 1925 — 11.029 din. dohodkov; vplačal je torej vsak naročnik v omenjenem letu nekaj čez 27 din.

O kaki ljubosumnosti ali ogroženi konkurenci Študijske knjižnice pa že iz organskih razlogov ni govora, kajti knjižnico vzdržuje mestna občina in se pobira za izposojevanje knjig na dom samo radi tega mala pristojbina ali odškodnina, da ne delamo kake občutne konkurence knjigarnam in knjižnicam, katere se bavijo z izposojevanjem knjig na trgovinski podlagi. Mi si za enkrat sploh ne želimo večjega obiska, ker ne zadostuje osebje za brzo postrežbo.

Študijska knjižnica tudi ni imela nikdar kakih sporov z Ljudsko knjižnico. Zgodilo se je celo često, da smo stranke, katere so zahtevale knjige, katerih naša knjižnica ne poseduje, napotili v Ljudsko knjižnico, ker smo vedeli iz raznih poročil v »Taboru«, da jih ima v več izvodih.

Študijska knjižnica tudi ne dela že radi svojega gospodarsko ustaljenega položaja nikake reklame, ker je dovolj dobro dotirana za naše razmere in tudi ne išče kakega dobička pri izposojevanju knjig, ker to tudi ni bil nikdar namen idejalno mislečih ustanovnikov knjižnice.

Pridružim temu še dejstvo, da je po zahtevi g. dr. Reismana v omenjenem občnem zboru, naj bi mestna občina ustanovila javno čitalnico, prišlo precej ljudi semkaj vprašati, kaj se bo zgodilo z našo »javno čitalnico«, katero že itak mestna občina vzdržuje. Na to nismo vedeli drugega odgovora, kakor da nam je cela zadeva popolnoma nerazumljiva, ker že javno mestno čitalnico sploh imamo, katera ima prostor za najmanj 100 posetovalec, dočim je do zdaj dosegla ta številka šele 64, in tudi ne vemo, kdo naj zalaga to novo čitalnico s potrebnimi knjigami.

Z odličnim spoštovanjem beleži

Ravnateljstvo Študijske knjižnice.

Ta izjava nam zadostuje in menda tudi vsakemu razsodnemu človeku v javnosti. Ugotovili smo že davno, da dela Ljudska knjižnica več reklame, kakor to pristojno resnemu prosvetnemu zavodu, in tam, kjer se mnogo govori, je tudi vselej mnogo netočnosti in plehkkih nepremišljenih besed, kakor g. dr. Reismana posebno opozorimo, čeravno mu s tem ne povemo nič novega, kajti že pokojni dr. Rosina je imel za tako površno govoričenje stalno tipično označbo: rezanje slame!

Z objavo teh vrst končamo polemiko glede dr. Reismanove Ljudske knjižnice.

no v prestolici z načelnikom RR vlade. Mustafa je izjavil pri slovesu Pašiču, da sedaj, ko je enkrat videl in se razgovorjal s predsednikom vlade, lahko odide med — hajduke.

Borza (Avala). Zagreb, dne 14. januarja 1926. Zürich zaključni: Beograd 9.12½, Paris 19.20, London 25.24½, Newyork 51.9, Milano 20.94, Praga 15.37½, Wien 73.5, Budapešta 0.00727, Berlin 123.60, Brüssel 23.50, Madrid 73.15, Amsterdam 208.10, Varšava 70.50, Bukarešta 2.24½, Sofija 3.65, Atena 7.47. — Zagreb slobodni: Wien 8.01¼ do 8.01¼, Trst 229¼ do 230, London 277.15 do 277.25, Newyork 56.90 do 56.92, Praga 168.70 do 169, Paris 210.0 do 211.50, Zürich 1097 do 1097.25, Berlin 1355 do 1356, Ratna št. 279 roba.

Iz Maribora.

Resnica glede sobotne prireditve mariborske požarne brambe in rešilnega oddelka. V soboto se je vršila v dvorani Götz, pustna veselica mariborske požarne brambe in nje rešilnega oddelka. Na vzporedju so bile nekatere točke, katere bi naj obavili iz Graza najeti in poklicani umetniki: komiki in pevci. Policija je dovolila prireditve, a v zadnjem trenutku je poseglo vmes veliko županstvo in prepovedalo prozvajanje točk, katere bi naj obavili Gračani. Prepoved je došla v zadnjem trenutku z motivacijo, češ, nastop Gračanov bi znal izzvati nacionalni čut mariborskih narodnjakov. Prepoved je prišla tako kasno, da ni bilo mogoče nadomestiti prepovedanega z novim programom. Veselica se je vršila, a le do polnoči, nato so se pa razšli po pravici ogorčeni posetniki. Neumestna prepoved velikega županstva pomenja za požrtvovalno mariborsko požarno brambo in nje rešilni oddelek občuten gmoten udarec. O tej prepovedi iz gole kljubovalnosti še bodo razpravljali v Beogradu.

Pustni izgređi. V pustnem vrvenju v noči od sobote na nedeljo, je imela mariborska policija dokaj posla. V Veliki kavarni, kjer so obhajali »hausbal« je morala kar dvakrat intervenirati. Po noči je v najlepšem razpoloženju gostov pričela neka družba — približno pet oseb — tako razgrajati, da so hipoma s svojimi klicami »živela orjuna« itd. prepili godbo in ostale goste. Na noben način jih ni bilo mogoče pomiriti, v svojem živijo-navdušenju so pričeli končno klicati celo »živela Avstrija«, kar je pa bilo naši policiji le preveč. Z največjo muko jih je spravila iz kavarne, kljub prelepim psovkam nekega brata Srbina, ki je bil v družbi najglasnejši ter neprestano vpil nad policaji »j— vam švabsku majku«. V nedeljo zjutraj, okrog pol 8. ure je imela policija zopet opravka v kavarni. To pot so skrbeli za bojno razpoloženje ponočnjaki, ki so preplesali noč na sokolski maškeradi v Narodnem domu. Neki znani mariborski nacionalist in neki Nemeč sta si skočila v lase in kot argumenti so padale klofute. Končno je obema malo ohladil kri policijski stražnik. Zelo originalno pustno masko si je izbral v Narodnem domu neznan fant. Popival je v Štajerski kleti; pri odhodu ga niso več noge držale in zgrudil se je na stopnicah, kjer je precej časa ležal ter gledal na lepe maske, ki so prihajale mimo njega. Nenadoma ga je zgrabila jeza, pričel se je slačiti in med potjo do izhoda so padli na tla že zadnji deli obleke, tako da je stopil na cesto že čisto gol in za njim pa se je vsula med vpitjem in kričanjem cela množica radovednežev, ki so videli ta redki prizor. Vročekrvnega neznanca pa je policija, ki nima smisla za take »kostume« zaprla v »Graf«. V tem hotelu bo za pust sploh precej veselo življenje, kajti stražnice iz celega mesta so še tekom nedelje dobavile precej veseljakov in razgrajčev, da prežive zadnje dni predpustnega veselja v državni oskrbi.

Bo li prišlo do razprave pri Radiču pri mariborskem sodišču? V svojem mariborskem govoru je prosvetni minister Radič hudo žalil profesonje in dijake subotiske pravne fakultete. Radi teh žalitev je vložila proti Radiču fakulteta tožbo pri mariborskem sodišču. Mariborski poročevalec »Jutra« je še pred par dnevi zatrjeval po Žerjavovem lajžurnalu, da bo prišlo marca do te razprave, pa je vse skupaj izmišljotina, kakor jih servira »Jutro« vsak dan več svojim čitateljem. Radič je uvidel žalitev, katero je izrekel proti subotiski fakulteti, obžaloval dejanje, dal zadoščenje profesorjem in dijakom in fakulteta je odstopila od sodnega zasledovanja. Razprave proti Radiču pri mariborskem sodišču torej ne bo!

Nesreča na glavnem kolodvoru. Včeraj se je na tuk glavnem kolodvoru težko ponesrečil 54letni železničar g. Mihael Korb iz Pobrežja. Padel je tkao nesrečno, da si je zlomil štiri rebra ter zadobil tudi druge težke notranje poškodbe. Ponesrečenca je odpeljal rešilni oddelek v splošno bolnico.

Poslovlilni in družabni večer. Katoliška Omladina priredi na pustni torek o d7. do 11. ure zvečer družabni in poslovlilni večer v društvenih prostorih, Splavarska ul. 4. Razen godbe, petja, kupletov, šaljev pošte bo tudi šaloigra: »Kakšen gospod, takšen sluga.« Društvo preskrbi tudi brezalkoholno pijačo in vsakovrstna jedila. Kdor se hoče na pošten način brez plésa razveseliti, naj pride k omladinski prireditvi.

Razstava in jubilej. Meseca avgusta t. l. se bo vršila v Mariboru Razstava ročnih izdelkov vajencev in meseca septembra bo pa mariborska nadaljevalna trgovska šola praznovala 50 letnico svojega obstanka.

Zglasilnice za tujce, ki so predpisane z razglasom št. 42 z dne 30. januarja 1926, »Uradni list« št. 9, ima v založni tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Državna borza dela v Mariboru. Od 7. do 13. februarja t. l. je bilo pri tej borzi dela 164 prostih mest prijavljenih, 158 oseb je iskalo službo, v 46 slučajih je borza posredovala uspešno in 7 oseb je odpotovalo; od

Ljudski knjižnici v spominski album.

V »Taboru« z dne 12. t. m. trdi vodstvo Ljudske knjižnice samo in vnovič, da je to največja javna knjižnica v Mariboru, in da je pri navedbi naročnikov številka »200« zgolj tiskovni pogrešek mesto »2000«, ter da je oni članek inspiriran od ravnateljstva Študijske knjižnice iz ljubosumnosti. — Mi se poslužimo radi teh izjav raznih poročil o Ljudski knjižnici v »Taboru«, katerih je vedno dovolj. Tam je bilo dne 1. t. m. čitati, da ima Ljudska knjižnica 200 naročnikov in 150.000 din. dohodkov. Če je pa to bil tiskovni pogrešek, potem se je dal do 10. t. m., lko smo mi na ta opozorili, že popraviti, kajti vsakdo, kdor je to poročilo napram g. Pribečeviću čital, se je vprašal, kako je to mogoče? Ta tiskovni pogrešek je torej že bil vreden popravka! — Ali ona številka je bila vendar za se venjetna in smo preje mislili na to, da je ravno številka dohodkov (150.000 din.), katera se vsakemu zdi ogromna, v tisku popačena. G. dr. Reisman je namreč na občnem zboru omenil, da šteje Ljudska knjižnica od l. 1921 do 2. februarja 1926 — 2334 vpisanih čitateljev. Ker se mladina tekem 5 let na vse strani raztrese, bi bilo tudi verjetno, da ima knjižnica trenutno samo 200 članov. — Na statistične podatke Ljudske knjižnice se po takem ne smemo zanašati, ker se pri teh tiskovni skrat posebno rad vzdružuje. Da-li ima knjižnica značaj javnosti, to pa naj ugotovijo dotični uradi. Glede na druga vprašanja smo se pa obrnili na ravnateljstvo Študijske knjižnice, katero nam je dalo naslednjo pismeno izjavo:

Uredništvu »Naše Straže«

v

Mariboru.

Maribor, dne 13. februarja 1926.

Na Vaša vprašanja z dne 12. t. m. radi števila leposlovnih knjig in naročnikov Vam doposlujemo naslednje podatke, katerih se lahko v svrhu orijentiranja javnosti tudi javno poslužite. — Študijska knjižnica ima okoli 15—16.000 leposlovnih knjig. Točna številka še danes ni ugotovljena, ker še končoveljavni glavni katalog ni popolnoma dokončan. Če je pa g. dr. Reisman na občnem zboru dne 2. t. m. res izjavil, da je štela Ljudska knjižnica tisti dan 9256 knjig, potem je na vsak način trditev, da je Ljudska knjižnica v Mariboru največja javna knjižnica, — a priori neutemeljena, če ni tudi tukaj ena številka v tisku izostala in imamo znabiti čitati: 19.256!

Naročnike štejejo mi letno. Lani jih je bilo 398 in smo imeli od izposojevanja knjig na dom v

11. januarja do 13. februarja t. l. pa je bilo 767 prostih mest prijavljenih, 1103 osebe so iskale službo, v 439 slučajih je borza posredovala uspešno in 46 oseb je odpotovalo. Brezdelavnost sicer narašča, toda vendar ne v taki meri, kakor drugod, na primer v Avstriji.

Objava vojaškega urada. Komanda mariborskega vojnega okruha zahteva od avtonomnih občinskih uradov, kateri so na teritoriju mariborskega vojnega okruha, da se vodi v evidenci splošno vse rezervne častnike bivše avstro-ogrške vojske, kateri so bili sprejeti in pa tudi one, kateri dosedaj še niso bili sprejeti v jugoslovansko vojsko, kakor tudi vojne kurate ter vojaške uradnike. Pozivlja se torej vse rez. častnike, vojne kurate ter vojaške uradnike, kateri bivajo v Mariboru, da se zglase pri mestnem vojaškem uradu v Mariboru, Slomškov trg 5, kjer se jim bodo vročila vprašalna pola v izpolnitev. Zglasiti se imajo vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne in to do konca meseca februarja t. l.

LISTEK.

Mali svet naših očelov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.
Prevod iz italijanske.

107
Markiza je spala in sanjala. Sanjalo se ji je, da je ležala na slami v temni celici neke jetnišnice, z okovi na nogah, obtožena umora. Vstopil je sodnik z lučjo, sedel poleg nje in ji bral neko pridigo o potrebnosti spovedi. Trdila je, da je nedolžna, ter ponavljala: »Ali ne veste, da je po lastni krivdi utonila?« Sodnik ni odgovoril, bral je in bral z vedno bolj resnim in slovesnim glasom, markiza pa je vztrajala: »Ne, nisem je umorila.« V sanjah ni bila mirnodušna, obupano se je zvijala. »Pazite«, je rekel sodnik. »Deklica pravi to.« Nato je glasno plosknil z rokami in zaklical: »Vstopite!« Do tega trenutka se je markiza v sanjah zavedala, da sanja. Sedaj pa se ji je zdelo, da se je zbudila ter z grozo videla, da je res nekdo vstopil.

Človeška postava, lahno razsvetljena je sedla v naslonjač, obložen z obleko, poleg njene postelje, tako, da ni mogla videti spodnjega dela prikazni. Zgornji del telesa, in sklenjene roke so imele belkasto barvo in nekoliko nejasne obrise. Glava, naslonjena nazaj, je bila svetla in obdana z bledim sijajem. Temne, živahne oči so strmele v markizo. Kakšna groza! Bila je v resnici mrtva deklica. Kakšna groza! Oči prikazni so govorile, so pripovedovale. Sodnik je imel prav, deklica je rekla to, brez besed, z očmi. »Ti, stara mati, ti si bila, ti. V tvoji hiši bi se morala roditi in živeti. A ti nisi hotela. Obsojena si na večno smrt.«

Samo oči, nepremične, žalostne, pobožne, so v istem času govorile vse to. Markiza je zategnejo zastokala, stegnila roke k prikazni, hotela je nekaj reči, a se ji posrečilo drugega, kot da je zahropla: »oh . . . oh . . . oh . . .« Roke in zgornji del prikazni se je razblinil v meglo, obrisi obraza so zatemneli, izrazit je ostal samo pogled, dokler se ni tudi ta zastrl ter izginil nekam daleč in globoko sam vase. Od prikazni je ostal samo še neki svit, ki se je poizgubil v temi.

Markiza se je nenadoma zbudila. Vsa prestrašena je pozabila na zvonec, poskušala je kričati, a ni spravila glasu iz sebe. S silo svoje volje, ki ji je še ostala kljub temu da so ji moči odpovedale, je skočila s postelje, naredila v temi par korakov, se spodtaknila ob naslonjač, zgrabila za stol, ter padla z njim z vso težo na tla ter zastokala.

Služabnica se je zbudila vsled zamolklega padca, poklicala je, a ni dobila odgovora. Slišala je stokanje, prižgala luč, tekla tja ter zagledala v poltemi med stolom in naslonjačem nekaj belega in ogromnega, ki se je zvijalo na tleh kakor morska pošast, ki je bila vržena na suho. Zakričala je, tekla k zvoncu in z enim udarcem zbudila vso hišo. Hitela je na pomoč starki, ki je hropela: »Duhovnik, duhovnik! Upravitelj, upravitelj!«

XIII. poglavje.

Na begu.

Ob pol treh zjutraj so sedeli Franco, odvetnik V. in njun prijatelj Pedraglio v temi in molče na verandi. Nenadoma je Pedraglio vstal in rekel: »Kaj neki dela ta osel?« Stopil je na teraso, nekaj časa poslušal in se vrnil. »Nič«, je rekel. »Povej mi, ali bomo radi tega osla, ki je zaspal, kot tepci čakali tu, da nas ujamejo? Ti, Maironi, precej dobro poznaš pot in potem smo tudi trije, ki nismo strahopetci. In če se bo treba boriti, bomo poslali naprej našega fanta, kaj ne, odvetnik?«

Pedraglio se je nahajal prejšnji večer okoli sedme ure na cesti med Lovenom in Menaggiom pri kraju, ki ga imenujejo »Crott del Bertin«. Neki človek ga je prosil vbojajme ter mu stisnil v roko listek. Nato je hitro izginil. Na listku je stalo: »Zakaj ne gre Carlino Pedraj

takoj v Orio obiskat gospoda Maironija in gospoda odvetnika iz Varena ter ne napravi s svojima dragima prijateljema lepega sprehoda od te strani preko meje?« Ko so zaprli zadržnika iz Pellia, njegovega prijatelja, je osumila policija radi neke stvari tudi Pedraglia. In ta listek ni bil prvi svarili poziv, pola slovničnih napak, ki je prišel v roke kakemu domoljubu. Listek je jasno povedal: nujno je, da gredo takoj čez mejo. Pedraglio ni vedel ničesar o Francovi nesreči, ne o njegovi vrnitvi, ne da je odvetnik v Orio. Toda ni se zmenil za nič drugega, tekel je v Lovenom, si preskrbel denarja in šel na pot. Ni si upal iti skozi Porlezzo, temveč je šel po stezi, ki zavije pri Tavordu navzgor skozi samotno veliko dolino Passo Stretto. Gibčen kot divji kozel je v štirih urah prišel v Orio. Dobil je Franca in odvetnika, ki sta se pripravljala za odhod vsled nekega drugega skrivnega opozorila. Dal jima ga je župnik na Castellu, ki je bil v Porlezzi in dobil to naročilo pri spovedi. Ismael naj bi jih prepeljal preko meje. Pota preko Boglie so bila kar najbolj zavarovana. Ismael je določil, da bodo šli med gorama Nave in Castello ter od tam v dolino, potem po desni strani Alp Castella pod Sasso Grande in od tam v Čadro, eno uro nad Luganom.

Toda Ismael bi moral priti ob dveh, a ob pol treh ga še ni bilo.

(Dalje prihodnjic.)

Ki muzam je neznan poet
Zdihoval že dolgo let,
Dvignil, ga v Olimpa sraj
Stoprav zdaj je »BUDDHA« čaj!

Širite „Našo Stražo“

Lepa namizna jabolka v večjih in manjših množinah odda
Kmetijska zadruga v Šmartnem pri Litiji. 53

Narodni dom, Stajerska klet, Turška kavarna — na pustni terek pojedina jetnih, krvavih in pečenih klobas. — Domača zabava z godbo: Policijska ura ob štirih zjutraj. Oba kegljišča celo noč odprta. Vino liter po 7, 10, 15 in 20 din. — Priporočata se: Andrej in Mara Oset. 56

Vino prodaste staro ali novo, ako pošljete takoj vzorec in zadnjo ceno postavno kolodvor na skladišče ljutomerskih vin, Zagreb, Prihaja 35. 607

ČAJNA ROČKA
rujava

*prihujljena in prijetna
čajna mešanica
za obitelji,
tudi pri trajnem uživanju
nobena okusna utrujenost.*

Oglasni in reklamni zavod
Vorsiča naslednik
Vinko Kovačič
Maribor, Slomškov trg 16.
sprejema oglase po originalnih časopisnih tarifah za vse tu- in inozemske časopise in revije.
Zahtevajte brezplačna pojasnila in reklamne načrte.

Med. univ.

Dr. Andrej Korenčan

ordinira od 9. do 11. in od 2. do 4. ure.

Maribor, Jurčičeva ulica 8.

Priporočila se Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpusi). Da ustreže ljudem, jih je izdelala Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih cenah: 60 cm veliki po 500 din., 75 cm veliki po 600 din., 80 cm veliki po 700 in 800 din., 90 cm veliki po 800 din., 100 cm veliki po 900 din. in po 1250 din., 180 cm veliki po 1700 din.

Stenski križi

iz lesa podobno (korpusom) stanejo: Velikost 80 cm po 42 in 77 din., 25 cm po 22 in 30 din., 30 cm po 77 in 100 din., 35 cm po 80 in 115 din., 40 cm po 140 din.

Stenski križi

iz kovinasto podobo stanejo v različnih velikostih po 4, 12, 18 in 24 din.

Stoječi križi

iz kovinasto podobo stanejo v različnih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 din. Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se tople priporočata, da si vsak, kdor križe potrebuje, lete kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

ARGUS je naš najboljši domači obveščevalni savod ARGUS ima v vseh mestih zanesljivo poverjenike ARGUS daje obvestila o vsem, posebno pa o st. nju denarnih savodov, trgovsko-industrijskih podjetjih in zasebnih oseb ARGUS-ove informacije so vedno točne, hitre in hitre ARGUS se nahaja v Vuku Karadžića ulica 11, Beograd ARGUS-ov telefon: 6-25, brzojavni naslov: Argus.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6

P. Z. Z. N. Z.,

Stolna ulica št. 6

Obrestuje fran. vloge brez odpovedi po 6%,
na trimesečno odpoved po 8%.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Isvršuje vse bančne posle najkulantnejše — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Pooblaščen prodajalec srečk drž. razr. loterije.